

KRYSTYNA CIUMAN

Redystrybucyjno-kapitałowa funkcja ubezpieczeń gospodarczych

W artykule zawarto rozważania dotyczące funkcji redystrybucyjnej ubezpieczeń gospodarczych i zwrócono uwagę na złożoność redystrybucji ubezpieczeniowej we współczesnej gospodarce rynkowej. W celu spełnienia zasady realności ochrony ubezpieczeniowej, a także dla utrzymania się na rynku, działalność zakładów ubezpieczeń nakierowana jest na zdobywanie, utrzymywanie oraz inwestowanie kapitałów. Prowadzi to do konkluzji, że ubezpieczenia gospodarcze pełnią funkcję redystrybucyjno-kapitałową.

Wprowadzenie

W nr 4/2010 „Wiadomości Ubezpieczeniowych” ukazał się artykuł T. H. Bednarczyk pt. „Powiązania sektora ubezpieczeń z systemem finansowym i sferą realną gospodarki”. Z uwagi na szeroki zakres omawianych zagadnień autorka przedstawiła pewne kwestie w sposób ramowy. Stąd pomysł pełniejszego zaprezentowania niektórych zagadnień, a w szczególności ukazania redystrybucyjnej funkcji ubezpieczeń gospodarczych we współczesnej gospodarce rynkowej.

Zawarte w artykule rozważania dotyczą:

- istoty redystrybucji ubezpieczeniowej,
- złożoności funkcji redystrybucyjnej ubezpieczeń gospodarczych,
- wielkości redystrybucji ubezpieczeniowej w stosunku do PKB,
- treści redystrybucyjno-kapitałowej funkcji ubezpieczeń gospodarczych.

1. Istota redystrybucji ubezpieczeniowej

W literaturze przedmiotu ubezpieczeniom gospodarczym przypisywane są różne funkcje¹. W związku z tym, że ubezpieczenia mają zawsze postać finansową, wśród funkcji ubezpieczeń gospodarczych wymienia się także funkcje realizowane przez finanse.

1. A. Banasiński, *Ubezpieczenia gospodarcze*, Poltext, Warszawa 1993, ss. 13-17, J. Handschke, *Funkcje i zadania ubezpieczeń gospodarczych*, w: *Ubezpieczenia gospodarcze*, red. T. Sangowski, Poltext, Warszawa 1998, ss. 73-83, J. Łańcucki, *Podstawy finansów ubezpieczeń gospodarczych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996, ss. 31-36.

W gospodarce rynkowej są to funkcje odnoszące się do całości finansów oraz wszystkich ich ogniw, a mianowicie funkcja stabilizacyjna, alokacyjna oraz redystrybucyjna².

Funkcja redystrybucyjna ubezpieczeń gospodarczych wiąże się z ich istotą. Najogólniej rzecz ujmując można powiedzieć, że na szczeblu zakładu ubezpieczeń tworzony jest fundusz ubezpieczeniowy ze składek ubezpieczeniowych płaconych przez ubezpieczających, a zatem następuje centralizacja kapitału. Dochodzi do niej, ponieważ podmioty zagrożone skutkami ryzyka szkód losowych rezygnują z konsumpcji części dochodów i wydatkują je na zakup ochrony ubezpieczeniowej. Fundusz ubezpieczeniowy dzielony jest pomiędzy ubezpieczonych (lub podmioty przez nich wskazane), którym po zajściu wypadku ubezpieczeniowego należą się odszkodowania i świadczenia pieniężne. Ubezpieczyciele oferują ochronę ubezpieczeniową, co oznacza „gotowość przejęcia przez zakład ubezpieczeń skutków realizacji ryzyk, będących przedmiotem prawnego stosunku ubezpieczenia, na warunkach i w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia”³.

Ubezpieczenia są instytucją finansową, a zatem „mają one silny związek z gromadzeniem i dzieleniem pieniędzy”⁴. Zakład ubezpieczeń jako pośrednik finansowy „bierze udział w transferze środków finansowych pomiędzy tymi, którzy są w określonym ryzyku, a tymi u których to ryzyko się spełniło”⁵.

Jak słusznie zauważył J. Handschke, „pojęcie funkcji ubezpieczeń gospodarczych nie może być zdeterminowane wyłącznie ich istotą.., gdyż jest to zbyt ogólna podstawa do w pełni adekwatnego określenia najważniejszych treści i zadań tej instytucji”⁶. Jednakże sama funkcja redystrybucyjna ubezpieczeń zasługuje na szczególną uwagę, chociażby ze względu na większą jej złożoność we współczesnej gospodarce rynkowej.

2. Złożoność funkcji redystrybucyjnej ubezpieczeń

Wśród cech redystrybucji ubezpieczeniowej można wymienić odpłatność ochrony ubezpieczeniowej oraz jej materialny, odszkodowawczy charakter⁷. Stwierdzenie to generalnie nadal jest aktualne. Wydaje się jednak, że w rozważaniach na temat redystrybucji ubezpieczeniowej we współczesnej gospodarce nie powinniśmy poprzestawać jedynie na zewnętrznej formie tej redystrybucji, a zatem składkach ubezpieczeniowych, funduszu ubezpieczeniowym oraz odszkodowaniach i świadczeniach pieniężnych. Zanim bowiem dojdzie do wypłaty odszkodowań i świadczeń mają miejsce różnorodne, często skomplikowane działania mające na celu zapewnienie realności ochrony ubezpieczeniowej oraz umożliwiające utrzymanie się zakładu ubezpieczeń na rynku. Dlatego należałoby zwrócić uwagę na zwiększoną obecnie złożoność redystry-

2. Z. Fedorowicz, *Istota i funkcje finansów*, w: *Finanse*, red. J. Ostaszewski, Difin, Warszawa 2003, ss. 20-21.

3. J. Handschke, *Funkcje.., op. cit.* s. 81.

4. S. Owsiak, *Podstawy nauki finansów*, PWE, Warszawa 2002, s. 52.

5. J. Monkiewicz, *Ubezpieczenia na rynku finansowym*, w: *Ubezpieczenia*, red. J. Handschke i J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2010, s. 347.

6. J. Handschke, *Funkcje.., op. cit.* s. 77.

7. J. Szpunar, *Ubezpieczenia gospodarcze*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Poznań 1972, s. 84.

bucji ubezpieczeniowej. Złożoność ta ma różne przyczyny wynikające z: charakteru gospodarki finansowej zakładu ubezpieczeń, istnienia rynku alternatywnego transferu ryzyka (ART), konkurencji na rynku ubezpieczeniowym.

Gospodarka finansowa zakładu ubezpieczeń jest po pierwsze specyficzna, co w dużym stopniu związane jest z tym, że w ubezpieczeniach istnieje „odwrotny cykl ekonomiczny”⁸, a po drugie dotyczy ona różnych obszarów. Efekty tej gospodarki zależą głównie od: właściwej kalkulacji składek ubezpieczeniowych, prawidłowego szacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, posiadania odpowiedniej ilości środków własnych o charakterze gwarancyjnym, właściwej polityki lokacyjnej, dobrego programu reasekuracyjnego. Działalność ubezpieczeniowa związana jest bowiem z działalnością reasekuracyjną, która zwykle wpływa na wielkość funduszu ubezpieczeniowego (rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym). Wykorzystanie reasekuracji pozwala – między innymi – na podział dużego ryzyka, rozproszenie ryzyka, spełnienie ustawowych wymogów dotyczących wypłacalności⁹.

W rzeczywistości określenie redystrybucja ubezpieczeniowa obejmuje również redystrybucję poprzez reasekurację i retrocesję. Każdy ubezpieczyciel może cedować część (w niektórych przypadkach całość) określonego ryzyka reasekuratorowi¹⁰. Reasekuracja bierna dla ubezpieczyciela (cedenta) jest jednocześnie reasekuracją czynną dla reasekuratora. Podmiot kupujący ochronę reasekuracyjną płaci składkę reasekuracyjną, w konsekwencji czego fundusz ubezpieczeniowy cedenta staje się mniejszy, a fundusz gromadzony przez reasekuratora ulega zwiększeniu i będzie wzrastał wraz ze wzrostem działalności w zakresie reasekuracji czynnej. Jednocześnie reasekurator ma możliwość pozbycia się ciężaru części ryzyka przyjętego do reasekuracji i przekazania go innemu reasekuratorowi, czyli może zastosować retrocesję¹¹. Retrocesja bierna dla retrocedenta jest jednocześnie retrocesją czynną dla retrocesjonariusza (po zapłaceniu składki z tytułu retrocesji fundusz gromadzony przez retrocedenta ulega zmniejszeniu, a rośnie fundusz gromadzony przez retrocesjonariusza). Reasekuracja umożliwia wtórny podział ryzyka, który następnie może być zwielokrotniony przez retrocesję. Zarówno reasekuracja, jak i retrocesja, może być krajowa oraz zagraniczna.

Z uwagi na związek reasekuracji oraz retrocesji z działalnością ubezpieczeniową, a także ze względu na to, że retrocesja jest reasekuracją reasekuracji, a reasekuracja jest często określana jako „ubezpieczenie przedsiębiorstw ubezpieczeniowych”¹², redystrybucja poprzez reasekurację oraz poprzez retrocesję powinna być rozpatrywana w ramach redystrybucji ubezpieczeniowej. Dodatkowym argumentem jest to, że reasekuracja jest sprawą „wewnętrzzną” ubezpieczyciela i ubezpieczający może nawet nie

-
8. T. Sangowski, *Gospodarka finansowa kapitałami i rezerwami ubezpieczyciela*, w: *Ubezpieczenia w gospodarce rynkowej*, t. 1, red. A. Wąsiewicz, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 1994, s. 182.
 9. K. Ciuman, *Reasekuracja jako czynnik rozwoju rynku ubezpieczeniowego w Polsce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2007, ss. 29-37.
 10. E. Montalbetti, *Reasekuracja*, PWE, Warszawa 1970, s. 13 i dalsze.
 11. M. Hagopian, M. Laparra, *Aspects théoriques et pratiques de la réassurance*, L'argus, Paris 1991, s. 28.
 12. W. Ronka-Chmielowiec, *Reasekuracja w działalności przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego*, w: *Ubezpieczenia*, red. J. Handschke, J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2010, s. 321.

wiedzieć, że ryzyko zostało reasekurowane, a następnie w drodze retrocesji poddane dalszemu podziałowi.

Współcześnie obok reasekuracji tradycyjnej może być stosowana – oparta na długoterminowych umowach – reasekuracja finansowa, umożliwiająca transfer ryzyka ubezpieczeniowego oraz kształtowanie wyniku finansowego¹³.

Wracając do kwestii złożoności redystrybucji ubezpieczeniowej należałoby dodać, że istnieją możliwości transferu dużego ryzyka na rynek kapitałowy, w więc poza sektor ubezpieczeniowy, poprzez ubezpieczeniowe instrumenty finansowe. Pozwala to na dostarczanie dodatkowego kapitału sektorowi ubezpieczeniowemu¹⁴.

W dalszym ciągu obserwujemy tendencję do zacierania granic pomiędzy różnymi typami instytucji finansowych. Ważną jej przyczyną była „presja konkurencyjna spowodowana internacjonalizacją finansów oraz rozwój technologii informacyjnej i płatniczej”¹⁵. Wspomniana tendencja wzmacnia jeszcze konkurencję na rynku ubezpieczeniowym, co utrudnia funkcjonowanie zakładów ubezpieczeń.

3. Wielkość i charakter redystrybucji ubezpieczeniowej

Wielkość redystrybucji ubezpieczeniowej w Polsce (mierzonej wielkością składek ubezpieczeniowych) w odniesieniu do PKB ukazano w Tabeli 1. W badanym okresie nastąpił ponaddwukrotny wzrost udziału składek ubezpieczeniowych w PKB (z 1,82 proc. w 1992 r. do 3,82 proc. w 2009 r.)¹⁶. Z kolei stosunek wielkości odszkodowań i świadczeń (zależnej od ilości i wielkości szkód) do PKB w omawianych latach kształtował się różnie i wynosił najmniej 1,09 proc. PKB w 1995 r., a najwięcej 2,99 proc. w 2009 r.

Jeśli chodzi o perspektywy rozwoju ubezpieczeń gospodarczych w Polsce, a tym samym perspektywy wzrostu redystrybucji ubezpieczeniowej, to generalnie są one związane ze wzrostem PKB, a także ze wzrostem zatrudnienia. Obiecujące są perspektywy wzrostu redystrybucji ubezpieczeniowej w dziale I ubezpieczeń połączone z dobrowolnym oszczędzaniem na emeryturę. Wymagałoby to jednak właściwych rozwiązań odnośnie do korzyści podatkowych dla osób, które zatroszczyły się o własną przyszłość. Dlaczego jednak przyszli emeryci mieliby oszczędzać na emeryturę w zakładach ubezpieczeń skoro istnieją inne możliwości? Jeśli chodzi o korzyści dla ubezpieczonych, to częściowe uzasadnienie można by znaleźć w ekonomii behawioralnej. Wyjaśnia ona, że ludzie nie zawsze zachowują się racjonalnie, mogą więc dokonywać niewłaściwych wyborów, a gdy w grę wchodzi upływ czasu, ich decyzje mogą być niekonsekwentne¹⁷.

13. *Ibidem*, s. 334.

14. Szerzej na ten temat pisze D. Brach, *Możliwości transferu ryzyka ubezpieczeniowego na rynek kapitałowy – rynek alternatywnego transferu ryzyka (ART)*, w: *Zastosowanie metod ekonomiczno-statystycznych w zarządzaniu finansami w zakładach ubezpieczeń*, red. W. Ronka-Chmielowiec, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004, ss. 197 -228.

15. H. Rose, *Kluczowa rola finansowych „pośredników”*, w: *Tajniki finansów*, praca zbiorowa, Wydawnictwo K. E. Liber, Warszawa 2000, s. 498.

16. Należałoby nadmienić, że w 2008 r. udział składek ubezpieczeniowych w PKB wynosił 4,65 proc., gdyż skokowo wzrosły składki ubezpieczeniowe działu I. W 2009 r. składki tego działu uległy obniżeniu, natomiast składki ubezpieczeniowe działu II wykazały niewielki wzrost.

17. N. G. Mankiw, M.P. Taylor, *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2009, ss. 622-628.

Stąd za dobre rozwiązanie można uznać powierzenie pieniędzy oszczędzanych na ważny cel podmiotom zajmującym się profesjonalnie udzielaniem ochrony ubezpieczeniowej i związanej z nią oceną ryzyka oraz działalnością lokacyjną.

Tabela 1. Rozmiary redystrybucji ubezpieczeniowej w Polsce w stosunku do PKB w wybranych latach

Wyszczególnienie	1992	1995	2000	2005	2009
Stosunek składek ubezpieczeniowych ogółem do PKB w proc.	1,82	1,95	3,04	3,16	3,82
Stosunek składek ubezpieczeniowych Działu I do PKB w proc.	0,47	0,65	1,22	1,56	2,25
Stosunek składek ubezpieczeniowych Działu II do PKB w proc.	1,35	1,30	1,82	1,60	1,57
Stosunek odszkodowań i świadczeń ogółem do PKB w proc.	1,33	1,09	1,49	1,61	2,99
Stosunek świadczeń Działu I do PKB w proc.	0,29	0,32	0,38	0,77	2,06
Stosunek odszkodowań i świadczeń Działu II do PKB w proc.	1,04	0,77	1,11	0,84	0,93

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS. Obliczenia własne.

Wśród korzyści dla państwa należałoby wymienić rolę ubezpieczeń w mobilizowaniu oszczędności, a także dostarczaniu funduszy na rynek kapitałowy¹⁸. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, gdy zmiany w systemie emerytalnym doprowadziły do obniżki procentu składki kierowanej do OFE. Oznacza to, że aktywa OFE będą rosły wolniej i mniej pieniędzy będzie regularnie trafiało na rynek kapitałowy. Relacje aktywów instytucji finansowych (w tym ubezpieczeniowych) do PKB w wybranych latach zaprezentowano w Tabeli 2.

W świetle przeprowadzonych rozważań rodzi się pytanie o wielkość redystrybucji ubezpieczeniowej odniesionej do PKB na świecie. Udział składek ubezpieczeniowych w PKB na świecie wynosił w 2009 r. 7 proc., przy czym udział składek z tytułu ubezpieczeń życiowych 4 proc., a składek z tytułu ubezpieczeń *non-life* 3 proc.¹⁹ Udział składek ubezpieczeniowych ogółem w PKB w krajach OECD w 2008 r. był równy 8,62 proc. (przy czym składki z tytułu ubezpieczeń życiowych stanowiły 5,01 proc. PKB, a składki z tytułu ubezpieczeń *non-life* 3,61 proc.). W tym samym roku w krajach UE – 15 omawiany współczynnik penetracji w ubezpieczeniach ogółem ukształtował się na pozio-

18. S. Owsiak, *Podstawy...*, op. cit., ss. 229 i 230.

19. *L'assurance dans le monde en 2009*, Swiss Re, „Sigma” 2010, nr 2.

mie 8,43 proc. (w ubezpieczeniach życiowych 5,24 proc., a w ubezpieczeniach *non-life* 3,19 proc.)²⁰. Z kolei stosunek składek reasekuracyjnych netto zakładów reasekuracji do składek ubezpieczeniowych ogółem na świecie w 2009 r. wynosił 3,72 proc.²¹

Wraz ze wzrostem zapotrzebowania na ochronę ubezpieczeniową w gospodarce rynkowej zwiększają się rozmiary redystrybucji ubezpieczeniowej. Jednakże środki pieniężne nie są jedynie gromadzone i dzielone (jak np. w przypadku FUS), lecz gromadzone w postaci funduszu ubezpieczeniowego (po czym wielkość funduszu ubezpieczeniowego jest korygowana w wyniku procesów dalszego podziału ryzyka), uzupełniane dodatkowymi kapitałami, lokowane i dopiero przeznaczone na wypłatę odszkodowań i świadczeń. W rezultacie funkcjonowanie zakładów ubezpieczeń staje się coraz trudniejsze, jednak zawsze nakierowane jest na zdobycie lub utrzymanie kapitałów (obcych i własnych). Dlatego należałoby raczej mówić nie o redystrybucyjnej, ale o redystrybucyjno-kapitałowej funkcji ubezpieczeń gospodarczych.

Tabela 2. Relacja aktywów instytucji finansowych w Polsce do PKB w wybranych latach (w proc.)

Wyszczególnienie	2000	2005	2009
Zakłady ubezpieczeń ogółem	5,6	9,1	10,3
- zakłady ubezpieczeń działu I	3,0	5,4	6,5
- zakłady ubezpieczeń działu II	2,6	3,7	3,8
Banki (komercyjne i spółdzielcze)	62,6	59,8	78,9
Otwarte fundusze emerytalne	1,4	8,8	13,3
Fundusze inwestycyjne	1,0	6,3	7,0

Źródło: Jak w Tabeli 1, „Raport o stabilności systemu finansowego, NBP”, 2010. Obliczenia własne.

System finansowy ubezpieczeń gospodarczych jako element systemu finansowego albo pełni funkcje przypisywane systemowi finansowemu w sposób bezpośredni, albo funkcje te wspomaga. Wśród funkcji systemu finansowego wymienić można: monetarną, kapitałowo-redystrybucyjną, kontrolną²². System finansowy ubezpieczeń gospodarczych pełni funkcję kapitałowo-redystrybucyjną oraz kontrolną, a wspomaga funkcję monetarną.

Wydaje się, że w przypadku ubezpieczeń gospodarczych, stosowanie określenia funkcja redystrybucyjno-kapitałowa (zamiast kapitałowo-redystrybucyjna) jest bardziej sensowne. Kładzie bowiem nacisk na istotę działalności ubezpieczeniowej, dotyczącej pierwotnego podziału ryzyka. Kalkulacje ubezpieczeniowe oparte są na przewidywaniach dotyczących przebiegu szkodowości, a zatem fakt, że środki funduszu ubezpieczeniowego mogą okazać się niewystarczające stwarza potrzebę posiadania kapitałów własnych o charakterze gwarancyjnym. Zakłady ubezpieczeń muszą spełniać ustawowe wymogi dotyczące wypłacalności, czego strzeże Komisja Nadzoru Finansowego.

20. OECD. Stat, <http://stats.oecd.org>

21. *Global Reinsurance Highlights*, Standard & Poor's, 2010.

22. Z. Polański, *Wprowadzenie. System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej*, w: *System finansowy w Polsce*, t. 1, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 18.

Zakłady ubezpieczeń są pośrednikami finansowymi, dokonują zatem transformacji oszczędności w kapitał²³. Czasowo wolne środki pieniężne inwestowane są na rynku finansowym. Fakt ten tłumaczy konieczność rozpatrywania funkcji redystrybucyjnej ubezpieczeń w powiązaniu z funkcją kapitałową i podkreślenia jej redystrybucyjno-kapitałowego charakteru.

Jeśli chodzi o funkcję monetarną, to wprawdzie zakłady ubezpieczeń nie kreują nowego pieniądza, ale mogą wpływać na rozmiary tej kreacji poprzez lokowanie czasowo wolnych środków pieniężnych w bankach. Rosną wówczas rezerwy gotówkowe banków komercyjnych, co stwarza podstawy rozszerzania działalności kredytowej, a zatem tworzenia nowego pieniądza. Należałoby również wspomnieć, że poprzez odpowiednie stosowanie strategii *bancassurance*, wspomniane wspomaganie funkcji monetarnej może być bardziej intensywne.

W nawiązaniu do funkcji systemu finansowego w gospodarce rynkowej w literaturze przedmiotu można spotkać się także z wyodrębnieniem funkcji akumulacji kapitałowej ubezpieczeń gospodarczych ze względu na związek istoty ubezpieczeń z procesem kumulowania środków finansowych²⁴. W gospodarce rynkowej funkcja akumulacji kapitałowej stała się bardziej wyrazista, ale podkreśla ona głównie kwestie gromadzenia środków pieniężnych.

Podsumowanie

Ważną funkcją ubezpieczeń gospodarczych jest funkcja redystrybucyjno-kapitałowa. Funkcja ta dotyczy obu działów ubezpieczeń, chociaż akcenty tej funkcji rozkładają się nieco inaczej. Dzieje się tak głównie ze względu na długoterminowy charakter ubezpieczeń działu I oraz uwzględnianie dochodów z lokat rezerwy ubezpieczeń na życie i rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający w kalkulacji składek w ubezpieczeniach życiowych.

Ogólnie rzecz biorąc zakłady ubezpieczeń działu I dostarczają środków pieniężnych głównie na rynek kapitałowy, a zatem występują na tym rynku w charakterze inwestora. Z kolei zakłady ubezpieczeń działu II są inwestorami zarówno na rynku pieniężnym, jak i kapitałowym. Ponadto same mogą być zainteresowane pozyskiwaniem kapitałów z rynku kapitałowego przy ubezpieczaniu dużego ryzyka.

Oddzielanie funkcji redystrybucyjnej od kapitałowej czy też ustalanie ich sztywnych granic nie wydaje się potrzebne, gdyż funkcje te często spletają się, a nawet przenikają wzajemnie. Funkcja redystrybucyjno-kapitałowa dobrze odzwierciedla zachodzące w ubezpieczeniach gospodarczych i powiązane ze sobą procesy tworzenia funduszu ubezpieczeniowego, kształtowania jego wielkości, gromadzenia i utrzymywania środków własnych o charakterze gwarancyjnym, lokowania środków pieniężnych oraz dzielenia funduszu ubezpieczeniowego.

23. S. Owsiak, *Podstawy...*, op. cit. s. 227.

24. *Ubezpieczenia gospodarcze*, red. S. Sangowski, Poltext, Warszawa 1998, ss. 102 i 103.

Wykaz źródeł:

- Banasieński A., *Ubezpieczenia gospodarcze*, Poltext, Warszawa 1993.
- Brach D., *Możliwości transferu ryzyka ubezpieczeniowego na rynek kapitałowy – rynek alternatywnego transferu ryzyka (ART)*, w: *Zastosowanie metod ekonometryczno-statystycznych w zarządzaniu finansami w zakładach ubezpieczeń*, red. W. Ronka-Chmielowiec, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2004.
- Ciuman K., *Reasekuracja jako czynnik rozwoju rynku ubezpieczeniowego w Polsce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 2007.
- Fedorowicz Z., *Istota i funkcje finansów*, w: *Finanse*, red. J. Ostaszewski, Difin, Warszawa 2003.
- Global Reinsurance Highlights*, Standard & Poor's, 2010.
- Hagopian M., Laparra M., *Aspects théoriques et pratiques de la réassurance*, L'argus, Paris 1991.
- Handschke J., *Funkcje i zadania ubezpieczeń gospodarczych*, w: *Ubezpieczenia gospodarcze*, red. T. Sangowski, Poltext, Warszawa 1996.
- L'assurances dans le monde en 2009*, Swiss Re, „Sigma” 2010, nr 2.
- Łańcucki J., *Podstawy finansów ubezpieczeń gospodarczych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.
- Mankiw N. G., Taylor M. P., *Mikroekonomia*, PWE, Warszawa 2009.
- Monkiewicz J., *Ubezpieczenia na rynku finansowym*, w: *Ubezpieczenia*, red. J. Handschke i J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2010.
- Montalbetti E., *Reasekuracja*, PWE, Warszawa 1970.
- OECD. Stat, <http://stats.oecd.org>
- Owsiak S., *Podstawy nauki finansów*, PWE, Warszawa 2002.
- Polański Z., *Wprowadzenie. System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej*, w: *System finansowy w Polsce*, t. 1, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Ronka-Chmielowiec W., *Reasekuracja w działalności przedsiębiorstwa ubezpieczeniowego*, w: *Ubezpieczenia*, red. J. Handschke, J. Monkiewicz, Poltext, Warszawa 2010.
- Rose H., *Kluczowa rola finansowych „pośredników”*, w: *Tajniki finansów, praca zbiorowa*, Wydawnictwo K. E. Liber s. c., Warszawa 2000.
- Sangowski T., *Gospodarka finansowa kapitałami i rezerwami ubezpieczyciela*, w: *Ubezpieczenia w gospodarce rynkowej*, t. 1, red. A. Wąsiewicz, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz 1994.
- Szpunar J., *Ubezpieczenia gospodarcze*, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Poznań 1972.

Redistribution and capital function of commercial insurance – SUMMARY

The article contains reflections on the redistribution function of commercial insurance and points out the complexity of insurance redistribution in the contemporary market economy. In order to comply with the principle of insurance protection reality and also to remain on the market, insurance companies' activity is focused on acquiring, maintaining and investing capitals. It leads to the conclusion that commercial insurance plays the redistribution and capital function.

Dr hab. KRYSZYNA CIUMAN jest adiunktem w Katedrze Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Recenzenci: dr hab. Jacek Lisowski, prof. dr hab. Kazimierz Ortyński.